

Filosoofiaga dogmatismi vastu

Marek Järvik

Tartu Ülikool

Filosoofiaõpe koolis

- 1990ndatel riiklikus õppekavas kohustuslik õppeaine
- 2002. aastast valikaine
- 2015. õpetatakse filosoofiat 66 koolis

Mis on arvude taga?

- Sisuline õpe?
- Millega olukorda mõõta?

Olümpiaadid

- Lõppvoorus enamasti 4 kooli õpilased.
- 2014. asus Tartu Ülikoolis filosoofiat õppima 4 bakalaureuse tudengit.
- Kas kandepind on kitsenenud?

Miks filosoofiat õppida (isiklik kogemus)

- Mis on filosoofia?
- Töö tekstidega. (UPPUMISOHT!)
- Erinevad vaated, seisukohad
- Õpid arvestama, hakkad sallima
- Muudad oma vaateid?

Muutus = isiklik progress

Hea või halb?

- *A priori* hea
- Kelle jaoks hea?
- Sõjatööstus? Meditsiin?
- Isiklik progress võib olla nii hea kui halb.
- Hea on progress, kui sellega kaasneb moraalsus.

Üldine dogmaatilisus

- Lakmustest – pagulaste teema
- Miks? – pime usk ja alusetud negatiivsed väärtushinnangud.

Juhtum elust enesest

(sõbra FB'i postitus 17.08)

- Jätan auto pereliikmetega poe ette ja tõttan poodi joogijogurtit ostma. Uksest sisse ma ei saa, sest 60ndates proua ja rahutu olemisega sinise ekresärgiga halli peaga kõhetu vanamees lõikavad mu tee ära ja nõuavad allkirja. Ma küsin, et miks ja kellele? Vastus: “Me ei taha ju massimigratsiooni?” Ma küsin: “Kust?” Nemad: “Aafrikast.” “Vaosse on inimesi juurde toodud ja Mellistesse ka ja varsti on nad Antslas.” Allkirjakogujad on ise Tartust. Ma küsin täpsustavalt, et kui palju ja miks me peaksime kartma aafriklasti ja et nad just massiliselt Eestisse tahavad tulla? Isegi oleme tõenäoliselt sealtkandist tulnud. Sekkub kõhetusinine ekresärk, kes käratab mulle, et kas sa, raisk, ei armasta oma isamaad. “Meil on vaja rassipuhtust. Me oleme ohus!” Vihastusin. Küsisin, et kas teil poe ees allkirjade kogumise luba on ja mis te nimed üldse on? Sinisärk: “Ma lasen su kalašnikoviga maha, raisk!” Üritasin seepeale vanamehenässist pilti teha, mille peale too kahmas mu telefoni järele ning lubas selle puruks visata...Meie mõttevahetust nägi ja kuulis pealt üks Võrumaa miis, kes läks sinisärgi juurde ja ütles “Veneläse muudu miis olet. Vääga vääga veneläse muudu miis.” Sinisärk ja massimigratsoonivastane proua taandusid segaduses poodi.

Bertrand Russell

(kuulus Briti 20. sajandi filosoof)

- Tavaline nn kindalameelne inimene oma rahvuse, päritolu, isikuga seotud uskumuste ja veendumuste vang. Selline tüüp ei lasku sügavatesse arutlustesse, vaid laseb oma elu juhtida dogmadest tulvil mõistusel. Tema jaoks kaldub maailm olema määratletud, lõplik ja selge. Harilikud vastuväited ei tekita temas küsimusi. Muud võimalused heidetakse lihtsalt kõrvale. Arutada pole sellise inimesega võimalik, vaielda samuti mitte. Tuttav ju? Kõik me oleme ilmselt oma elus selliseid isikuid kohanud. Või ise sellised olnud?

Filosoofiast on siin palju tulu

- Ole aktiivne pool!

Filosoofia koolidesse, aga mitte lööktöö korras!

- Kriitiline mõtlemine
- Funktsionaalne lugemine
- Seoste leidmine

Sõnum õpilasele

- Mõtlemine on keeruline
- Mõtlemist hinnatakse kõrgelt
- Filosoofia õpetab mõtlema
- Filosoofiat õppinud inimesi hinnatakse kõrgel, st **nad teenivad üldiselt üsna hästi!** (Yahoo Finance, A philosophy degree earns more than an accounting degree, <http://finance.yahoo.com/blogs/top-best-most/a-philosophy-degree-earns-more-than-an-accounting-degree-121403186.html#>)

Kas inspireeris?

